T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/606
KARAR NO : 2020/670
KARAR TR : 26/10/2020

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı **:** M.M.Ç.
Vekili **:** Av. Ş.A.
Davalı **:** Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekilleri **:** Av. B.G. Av. G.Ç.

O L A Y: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 21 K... plakalı araç ile 27/02/2015 tarihinde Gaziantep/Şanlıurfa Güney Anadolu otoyolunda seyir halindeyken sol şeritten aniden çıkan başı boş hayvanın çarpması suretiyle meydana gelen trafik kazasında idarenin kusuru bulunduğundan bahisle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile aracında oluşan 6.900,00 TL değer kaybı ile 2.000,00 TL araç mahrumiyet bedeli ve 10,000 TL manevi tazminat olmak üzere toplamda 18.900,00 TL tazminatın 27/02/2015 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle Karayolları Genel Müdürlüğü' aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

NİZİP 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'28/03/2018 gün, 2015/280 E. 2018/250 K. sayılı dosyada "...Davalı idarenin sorumluluk alanında bulunan karayolu üzerindeki yapım, bakım ve onarımı sırasında alınması gerekli tedbirlerin alınmaması nedeniyle doğan zararın tazmini nedeniyle uyuşmazlık konusu olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütüp yürütülmediğini, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde esas alman idare hukuku kurallarına ve İYUK 2/1-b maddesinde sayılan tam yargı davasında görülüp ve çözümünde idari yargı yerleri görevlidir" gerekçesiyle "Davanın Yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile HMK'nın 114/1 ve 115/2 hükmü uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine" dair verdiği karar istinaf başvurusunun reddedilmesiyle 06/11/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı taleple bu kez Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine idari yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 3. İDARE MAHKEMESİ'13/09/2020 gün, E:2019/365 sayılı dosyada "...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun 7.maddesinde, Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkilerine aynı Kanunun 13.maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir" hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, 27/02/2015 tarihinde Gaziantep/Şanlıurfa Güney Anadolu otoyolunda seyir halindeyken sol şeritten aniden çıkan başı boş hayvanın çarpması suretiyle meydana gelen trafik kazasında hizmet kusuru bulunduğundan bahisle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile aracında oluşan değer kaybı ile araç mahrumiyet bedeli ve manevi tazminatın ödenmesi istemiyle Karayolları Trafik Kanunu'nu uyarınca tahsili amacıyla Nizip 2. Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde açılan tazminat davasında adı geçen Mahkemece 28/03/2018 gün ve E:2015/280, K:2018/250 sayılı kararı ile davanın görev yönünden reddine karar verilmesi ve bu kararın taraflarca istinaf edilmesi üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesinin 08/10/2019 tarih ve E:2018/1649, K:2019/1807 sayılı kararıyla onanması üzerine 06/11/2019 tarihinde kesinleştiği, davalı idarenin sorumluluk alanında bulunan karayolu

üzerindeki bakım ve yapımı sırasında alınması gereken tedbirlerin alınmadığından bahisle 6.900,00 TL değer kaybı ile 2.000,00 TL araç mahrumiyet bedeli ve 10,000 TL manevi tazminat olmak üzere toplamda 18.900,00 TL tazminatın 27/02/2015 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle 23/10/2019 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olay ile 2918 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; anılan Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, davalı idarece söz konusu bu yükümlülüklerin yerine getirilmediği ileri sürülerek meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan bir tazminat davası olduğu ve bu Kanunun 110. maddesi uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda yer verilen Kanun hükmü uyarınca dava konusu uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği ve davanın görev yönünden reddi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim benzer bir uyuşmazlıkta verilen Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 30/09/2019 tarih E:2019/587, K:2019/564 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyasının; Nizip 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2015/280 sayılı dosyasının aslının Mahkememizce temin edilerek iş bu dosya ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince bu konuda karar verilinceye kadar ertelenmesine" karar vererek 01/10/2020 tarih ve E:2019/365 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 09.10.2020 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Burhan ÜSTÜN'ün başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 26.10.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, kesinleşmiş adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esası esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava; davalı idarenin sorumluluk alanında meydana gelen trafik kazası nedeniyle oluştuğu ileri sürülen araç değer kaybı ve mahrumiyet bedeli ile manevi tazminatının, olayın oluşumunda kusuru olduğu ileri sürülen davalı kurumdan tahsili istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; "Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve

Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı tartışmasızdır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Gaziantep 3. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Nizip 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28.03.2018 gün ve E:2015/280, K:2018/250 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Gaziantep 3. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Nizip 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28.03.2018 gün ve E:2015/280, K:2018/250 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.10.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Bilal
TUNÇ	TOPUZ	ÇALIŞKAN